

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 912/2010 ustanawiające Agencję Europejskiego GNSS

COM(2013) 40 final – 2013/0022 (COD)

(2013/C 198/10)

Sprawozdawca: **Antonello PEZZINI**

Rada Unii Europejskiej, w dniu 27 lutego 2013 r., i Parlament Europejski, w dniu 12 marca 2013 r., działając na podstawie art. 172 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 912/2010 ustanawiające Agencję Europejskiego GNSS

COM(2013) 40 final – 2013/0022 (COD).

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 kwietnia 2013 r.

Na 489. sesji plenarnej w dniach 17–18 kwietnia 2013 r. (posiedzenie z 17 kwietnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 169 do 1 – 5 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę dostosowania struktur Agencji Europejskiego GNSS, by zagwarantować pełną niezależność jej organów oraz wyraźną autonomię jej działalności związanej z akredytacją i bezpieczeństwem.

1.2 Komitet uważa, że nowe ramy autonomii i współpracy w obrębie Agencji Europejskiego GNSS (GSA) są odpowiednie. Dlatego EKES popiera w obecnej sytuacji wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia (UE) nr 912/2010 ustanawiającego Agencję Europejskiego GNSS i zaleca przyjęcie tego wniosku, gdyż pozwoli to na pełne osiągnięcie deklarowanych celów.

1.3 W perspektywie oceny, czy przyjęte rozwiązanie okaże się rzeczywiście najlepsze, Komitet uważa zatem za istotne, by faktyczne uruchomienie struktury funkcjonalnej było stale monitorowane i by Komisja przedstawiała okresowo szczegółowe sprawozdania w tej sprawie.

1.4 Komitet podkreśla ponownie kluczową rolę europejskich programów nawigacji satelitarnej EGNOS i Galileo, które są motorem innowacji i konkurencyjności w służbie obywateli, w ramach europejskiej polityki kosmicznej i strategii „Europa 2020”, wraz z wielkimi projektami całocięgowego monitorowania Ziemi i bezpieczeństwa, które powinny umożliwić utrzymanie silnego przewodnictwa i niezależności strategicznej w zakresie przestrzeni kosmicznej z myślą o przyszłości Europy.

1.5 Zdaniem Komitetu Unia powinna uświadomić sobie, że osiągnięcie celów w zakresie integracji oraz zrównoważonego i pokojowego rozwoju państw członkowskich powinno umożliwić

liwić przeznaczenie zaoszczędzonych zasobów na przyspieszoną realizację wielkich wspólnych projektów, konkurencyjnych na arenie światowej, takich jak Galileo, GMES (globalny monitoring środowiska i bezpieczeństwa) i ITER (międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy).

1.6 EKES wyraża głębokie rozczarowanie zmniejszeniem przez Radę Europejską w dniu 19 lutego 2013 r. środków finansowych na Galileo w wieloletnim budżecie europejskim 2014–2020 i usilnie apeluje do instytucji europejskich, a zwłaszcza Parlamentu, by ponownie rozważyły tę decyzję, a jednocześnie wzmocniły zaangażowanie na rzecz GMES i ITER.

1.7 Komitet uważa, że niezbędne jest zagwarantowanie kompatybilności i interoperacyjności Galileo z innymi systemami nawigacji satelitarnej i z normami europejskimi przyjętymi na szczeblu światowym.

1.8 Komitet zwraca się o silne wsparcie i uświadomienie korzyści wynikających z programów GNSS, by umożliwić obywatelom jak najlepsze wykorzystanie nowych możliwości związanych z usługami Galileo i EGNOS.

1.9 Zdaniem EKES-u należy również przyspieszyć tworzenie centrów monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo.

1.10 Komitet wyraża duże zastrzeżenia co do przeniesienia do agencji działań wspierających badania i innowacje, które do tej pory podejmowane były przez Komisję, i wnosi, by uważnie zastanowiła się nad dotychczasowymi godnymi pochwały wynikami.

1.11 Komitet zaleca przyspieszenie porozumienia w sprawie delegowania między Komisją a GSA, zwłaszcza w odniesieniu do promowania technologii GNSS w różnych dziedzinach badawczych i ich włączenia do sektorowych inicjatyw strategicznych, i unikanie dodatkowych opóźnień, oprócz tych związanych z programem Galileo.

2. Wprowadzenie

2.1 Globalny system pozycjonowania, określania czasu i nawigacji satelitarnej GNSS jest kluczowym czynnikiem europejskiej innowacji technologicznej służącej obywatelom, przedsiębiorstwom, administracji publicznej i społeczeństwu, umożliwia świadczenie usług nawigacji satelitarnej i tworzenie nowych miejsc pracy, a także zwiększa przewagę konkurencyjną.

2.2 EKES przyjął już wiele opinii w sprawie programu Galileo⁽¹⁾. Wymogi bezpieczeństwa odgrywają zasadniczą rolę na etapie projektowania, wprowadzania i eksploatacji elementów infrastruktury powstających w ramach programów Galileo i EGNOS.

2.3 Istotne znaczenie ma to, by system Galileo, który już z różnych przyczyn się opóźnia, został jak najszybciej uruchomiony – bez przeszkód proceduralnych i konfliktów interesu – tak, by Europa posiadała swój własny system nawigacji satelitarnej i stała się niezależna od usług świadczonych przez innych, zwłaszcza w celach wojskowych.

2.4 EKES jest w pełni świadomy, że rozpowszechnienie nawigacji satelitarnej w wielu sektorach działalności umożliwi zwiększenie bezpieczeństwa, a – na płaszczyźnie handlowej – dochodów, pod warunkiem że zapewniona zostanie ciągłość działania, bez przerw w świadczeniu usług.

2.5 W centrum swych prac Komisja umieściła kwestię zarządzania ryzykiem, której znaczenie podkreślono podczas reformy zarządzania w 2007 r. Wszystkie zagrożenia związane z programami zostały zebrane centralnie w rejestrze, w tym ryzyko dotyczące łańcucha dostaw przemysłowych, a także czynników zewnętrznych – wpływu organów politycznych i wymogów bezpieczeństwa – oraz wewnętrznych, takich jak organizacja programów i organ nadzoru GNSS, który w 2007 r. przejął zadania poprzedniego Wspólnego Przedsiębiorstwa Galileo⁽²⁾.

2.6 Każdemu ryzyku przypisuje się stopień prawdopodobieństwa i oddziaływania. Rejestr ryzyka obejmuje wiele przypadków: ryzyko technologiczne, ryzyko przemysłowe związane z tworzeniem zintegrowanych systemów, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa, ryzyko rynkowe, a także ryzyko związane z zarządzaniem i z odpowiedzialnością cywilną za wybudowaną infrastrukturę.

2.7 Jeżeli chodzi o bezpieczeństwo, trzeba przypomnieć, że – chociaż Komisja odpowiada za zarządzanie bezpieczeństwem systemów – zgodnie z rozporządzeniem jej swobodę w tym zakresie ograniczają dwa istotne czynniki.

2.7.1 To przede wszystkim państwa członkowskie określają wymogi w zakresie bezpieczeństwa, zważywszy, że zagrożenia dla bezpieczeństwa wrażliwych struktur, takich jak nawigacja satelitarna, zawsze się różnią. Pokrycie części tego ryzyka leży w kompetencji państw członkowskich.

2.7.2 W rozporządzeniu (WE) nr 683/2008 w sprawie GNSS zadanie homologacji bezpieczeństwa systemów powierza się GSA. Rozdział funkcji zarządzania i homologacji należy do dobrej administracji i jest zwyczajową i niezbędną praktyką w wypadku tego rodzaju projektów.

2.8 Jak EKES już wcześniej podkreślał, „Pomyślna realizacja europejskich programów GNSS, zarówno Galileo i EGNOS, jak też zarządzanie nimi mają kluczowe znaczenie dla urzeczywistnienia wizji inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w ramach strategii »Europa 2020«, zważywszy, że »przez cykl życia systemu w latach 2014–2034 proponowane programy GNSS wygenerują 68,63 mld euro zysku netto dla UE»⁽³⁾.

2.9 Komitet wyraził ponadto zadowolenie, że „w rozporządzeniu wspomniano potrzebę zarządzania środkami przeznaczonymi na programy i nadzorowania realizacji wszystkich działań w ramach programów przez KE, w tym działań delegowanych zarówno do GSA, jak i do Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA)”, a także „wprowadzenia mechanizmu zarządzania ryzykiem”⁽⁴⁾.

2.10 EKES uważa, że niezbędne jest zwiększenie gwarancji niezależności działania związanego z akredytacją w zakresie bezpieczeństwa, by zapewnić jej całkowite oddzielenie od innych obszarów działania Agencji Europejskiego GNSS i uniknąć konfliktów interesu, zwłaszcza w stosunku do innych funkcji⁽⁵⁾, oraz ryzyka bycia jednocześnie sędzią i stroną.

2.11 Zdaniem EKES-u w tym nowym kontekście konieczne jest zagwarantowanie, że Rada Akredytacji w zakresie Bezpieczeństwa (CAS) będzie mogła spełniać powierzone jej zadania całkowicie niezależnie od innych organów i obszarów działalności GSA, dzięki wyraźnemu oddzieleniu akredytacji od innych działań w ramach Agencji.

2.12 Z drugiej strony Parlament Europejski podkreślił, że „w ramach długoterminowej struktury zarządzania GNSS należy zająć się podziałem zadań i odpowiedzialności między Komisją, GSA i ESA, jak również innymi właściwymi kwestiami, takimi

⁽¹⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 179–182; Dz.U. C 256 z 27.10.2007, s. 73–75; Dz.U. C 256 z 27.10.2007, s. 47; Dz.U. C 324 z 30.12.2006, s. 41–42; Dz.U. C 221 z 8.9.2005, s. 28.

⁽²⁾ Dz.U. C 48 z 21.2.2002, s. 42–46; Dz.U. C 324 z 30.12.2006, s. 37–40.

⁽³⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 179–182.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 179–182.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 388 z 15.12.2012, s. 208.

jak odpowiedni podział kosztów, mechanizm podziału dochodów, system odpowiedzialności, polityka cenowa i możliwe zaangażowanie i wkład sektora prywatnego w programy GNSS” (zob. rezolucja PE z 8 czerwca 2011 r. P7_TA(2011)0265).

2.13 Rada zadeklarowała natomiast, że działalność akredytacji – którą reguluje obecnie rozdział II rozporządzenia (UE) nr 912/2010 – powinna być prowadzona całkowicie niezależnie od innych zadań powierzonych GSA (zob. Rada UE, dokument nr 11279/12 ADD 1, 7 czerwca 2012 r.).

2.14 Komisja proponuje zatem, by „zmienić rozporządzenie (UE) nr 912/2010, przede wszystkim po to, by zwiększyć autonomię i uprawnienia Rady Akredytacji w zakresie Bezpieczeństwa i jej przewodniczącego oraz w dużym stopniu zrównać je z uprawnieniami odpowiednio Rady Administracyjnej i dyrektora wykonawczego Agencji, przewidując jednocześnie obowiązek współpracy między poszczególnymi organami Agencji”.

2.15 Komitet popiera wniosek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia (UE) nr 912/2010 i zaleca przyjęcie proponowanych przepisów z zastrzeżeniem, że potwierdzona zostanie, przy pomocy okresowych kontroli i sprawozdań, ich rzeczywista zgodność z zakładanymi celami.

3. Uwagi ogólne w sprawie programu GNSS UE

3.1 Komitet podkreśla, że europejska polityka kosmiczna jest kluczowym elementem strategii „Europa 2020” oraz motorem innowacji i konkurencyjności służącym obywatelom. Europejskie programy nawigacji satelitarnej EGNOS i Galileo odgrywają w tym względzie kluczową rolę, którą należy promować i wzmacniać, tak jak i w wypadku projektu GMES ⁽⁷⁾.

3.2 EKES zwraca uwagę na znaczenie strategiczne, jakie polityka kosmiczna programu GNSS ma dla stworzenia, w oparciu o konkretne projekty, prawdziwej europejskiej polityki przemysłowej przynoszącej wymierne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom.

3.3 Rzeczywiste stosowanie systemu zarządzania europejskiego GNSS ma zatem podstawowe znaczenie dla oceny, czy przyjęte rozwiązanie jest rzeczywiście najlepsze z możliwych. Popierając proponowane zmiany, Komitet wnosi, by faktyczne uruchomienie struktury funkcjonalnej było stale monitorowane i by Komisja przedstawiała okresowo szczegółowe sprawozdania w tej sprawie.

3.4 Komitet wyraża głębokie rozczarowanie zmniejszeniem przez Radę Europejską w dniu 19 lutego 2013 r. środków finansowych na Galileo w wieloletnim budżecie europejskim 2014–2020 z 7,9 mld euro przewidzianych przez Komisję do zaledwie 6,3 mld euro.

3.5 EKES zwraca się do instytucji europejskich, w tym zwłaszcza do Parlamentu, by – przyjmując ostateczną decyzję w sprawie następných wieloletnich ram finansowych

2014–2020 – przywróciły wcześniej proponowany poziom finansowania Galileo i zwiększyły jednocześnie finansowanie projektów GMES i ITER ⁽⁷⁾.

3.6 GSA powinna ponadto rozwijać działania wspierające i uświadamiające korzyści płynące z programów GNSS, tak by umożliwić obywatelom jak najlepsze wykorzystanie nowych możliwości komercjalizacji usług Galileo i EGNOS, a także ułatwić ich rozpowszechnienie na rynku i optymalizację oczekiwanych korzyści społeczno-gospodarczych.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 **Adekwatność ram zarządzania.** Z uwagi na przeniesienie do GSA zarządzania fazą operacyjną EGNOS, a – od stycznia 2014 r. – również fazą operacyjną programu Galileo, Komitet uważa, że nowe ramy autonomii i współpracy proponowane w obrębie GSA są stosowne i odpowiadają wytycznym międzyinstytucjonalnym. Uważa ponadto, że te pozytywne zmiany powinny być monitorowane, by sprawdzić, czy proponowane rozwiązania rzeczywiście odpowiadają w możliwie najlepszy sposób wskazanym celom.

4.2 **Centra monitorowania bezpieczeństwa Galileo.** Należy przyspieszyć budowę centrów monitorowania bezpieczeństwa Galileo we Francji i Wielkiej Brytanii, a także wzmocnić ich strukturę i zasoby. Konieczne jest rozwinięcie szkoleń, by zaspokoić potrzeby użytkowników w zakresie korzystania z usług publicznych o regulowanym dostępie (*Public regulated service*).

4.3 **Komunikacja.** Należy rozwijać wszechstronne kampanie komunikacyjne Agencji w miarę uruchamiania usług Galileo w perspektywie osiągnięcia przez nie pełnej operacyjności w latach 2018–2019. Konieczne jest zapewnienie zarządzania centrami doskonałości, by wesprzeć rozwój i przyjęcie zastosowań GNSS oraz opracować strategię znaku towarowego i znaku jakości dla technologii i usług EGNOS/Galileo (określenie „znak jakości” należy rozumieć jako system znaków towarowych obejmujący licencje dla zatwierdzonych dostawców technologii EGNOS/Galileo na sprzedaż technologii i rozwiązań spełniających surowe standardy jakości technicznej; tego rodzaju system ze znakomitym skutkiem wykorzystano na przykład ogólnosiwiatowe WiFi Alliance, by wypromować na rynku technologię bezprzewodowych sieci lokalnych LAN; zob. http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance) ⁽⁸⁾.

4.4 **Badania i innowacje.** Komitet wyraził już poważne zastrzeżenia co do polityki „powierzania agencjom dotychczasowych zadań i działań w zakresie badań i wspierania innowacji i pozostawiania po stronie Komisji kwestii prawnych oraz aspektów związanych z administrowaniem finansami” i zwrócił się o „efektywniejsze uwzględnienie doświadczeń zdobytych przy podobnych nowatorskich dużych projektach i, co za tym idzie, przyjęcie rezerwowych środków finansowych w wysokości np. 10%” ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 299 z 4.10.2012, s. 72–75.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 60–63.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 107 z 6.4.2011, s. 44–48.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 60–63

4.5 **Terminy i metody realizacji.** Komitet wyraża zaniepokojenie z powodu opóźnień w przyjmowaniu rozporządzenia zastępującego rozporządzenie (WE) nr 683/2008, dotyczącego dalszej realizacji i eksploatacji europejskich systemów nawigacji satelitarnej, które jest obecnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i Radzie, zważywszy, że jest ono ściśle związane z omawianym wnioskiem Komisji.

Bruksela, 17 kwietnia 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE
